מציאת האשה פרק ששי כתובות סו.

דמעשה ידיה. ושייך למימר שיהא שלו דמעשה ידיה תחת מזונות: **קונס שאני עושה לפיך.** מה שאני עושה יהא קונס לפיך: **אינו צריך לספר.** דמסיבבתן ליה. ואפי' לשמא תעדיף נמי לא מיישינן דלא מעדפה נמי לבעל הוא: **שמא תעדיף.** והעדפה דידה הוא ומיהל עלה קונס: **שלא ע"י הדחק.** כגון שהיא עירנית ובעלת מלאכה: **ע"י הדחק.** כגון שדחקה עצמה והעדיפה: ה"ג **ואפ"ה כי אתא רבין כו'.** וקס"ל מציאתה כהעדפה שלא על ידי הדחק היא ואיכי פליגי בה: **ומשני אמר רב פפא מציאתה כהעדפה שעל ידי הדחק היא.** דרוב מציאות צריך לחזר אחריהם כגון דגים שנשאלו ביבשה או צבי שנור או לחפש קימחא נקקיע: **שפיס שלא ואחרכא ככא אחא.** שומרת קישואים ושווה פשתן ומלמדת שיר לגשים בשכר ומחממת בילים בחיקה או בקונס (ובמות צג.) מעשי ידי יהיו לפיך בהקדש (קדושין סג.) מליהנות לו (לעיל נס.). **אינו צריך להספר.** נדר זה, שאין בה כח להקדישו לפי שהוא שלו (שם) אין בעלה צריך להפר שאין נדרה חל שהרי מתעוברת לו (קדושין סג.) דכיון דקא מתפבדא ליה למעשה ידיה לא מציא נדרה (ובמות צג.) דלא אמרה כלום דלאו כל כמינה לאתקיעי לגבל מה דזכי ליה לחמתא (נדרים פה.). יפר שמא תעדיף עליו יותר מן הראוי לו. שמא תעדיף על משהו ידיה יותר מן הראוי לו ויותר ממה שהיא מיינת לעשות לו, וכמתוות (לעיל סד.) אמרינן מה היא עושה לו משקל ה' סלעים שהי ביכולה שהן עשר סלעים בגליל (קדושין סג.) דמותר זה אינו שלו ויטולה להקדישו (לעיל נס.).

מסורת הש"ס

ג) לעיל נט. לקמן ס. יבמות לג. קידושין סט. נדרים פה., ב) כ"ק ב, ג) [שם נא.], ד) ני' יעב"ץ ליה, ה) [ברכות כד. וש"נ], ו) [עי' תוס' לעיל מז: ד"ה כתב לה וכו'], ז) [ערוך ע' סס כ' פי' מעמון].

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה שם שם וכו' שלשים וחמד סלע ודינר כל"ל וכן כסמוך:

מוסף רש"י

קונס שאני עושה לפיך. אשה שאמרה לבעלה מה שאני עושה מלאכה יהא אסור לפיך בקונס (ובמות צג.) מעשי ידי יהיו לפיך בהקדש (קדושין סג.) מליהנות לו (לעיל נס.). **אינו צריך** להפר. נדר זה, שאין בה כח להקדישו לפי שהוא שלו (שם) אין בעלה צריך להפר שאין נדרה חל שהרי מתעוברת לו (קדושין סג.) דכיון דקא מתפבדא ליה למעשה ידיה לא מציא נדרה (ובמות צג.) דלא אמרה כלום דלאו כל כמינה לאתקיעי לגבל מה דזכי ליה לחמתא (נדרים פה.). יפר שמא תעדיף עליו יותר מן הראוי לו. שמא תעדיף על משהו ידיה יותר מן הראוי לו ויותר ממה שהיא מיינת לעשות לו, וכמתוות (לעיל סד.) אמרינן מה היא עושה לו משקל ה' סלעים שהי ביכולה שהן עשר סלעים בגליל (קדושין סג.) דמותר זה אינו שלו ויטולה להקדישו (לעיל נס.).

תוספות רי"ד

דמעשה ידיה היא אמר רבי עקיבא לעצמה מציאתה לא כ"ש דתנן קונס שאני עושה לפיך א"צ להפר רע"א יפר שמא תעדיף עליו יותר מן הראוי לו פי' ת"ק סבר א"צ להפר משום דמשעבדא לו ואין אדם אוסר דבר שאינו שלו ואפי' העדפה הוי דידיה ור"ע סבר יפר שהעדפה דידה הויא ותיהל עלי' נדרה אם לא יפר לה מעשה ידיה קפיד רבי עקיבא ואמר לעצמה ולא חייש לאיבה ואף על גב דבאמה עבריה הויא לרבה התם הוא משום דקנאה בדמים אבל הכא לא מישעבדא ליה אלא לשיעורא אבל העדפה דידה הוי מציאתה שנם כא"ע הוי דידה כל שכן גבי אשה דתהרי דידה א"ר איפוך ותני הכי מציאת האשה לבעלה דאית ליה לת"ק משום איבה וכ"ש ההעדפה ורע"א לעצמה דהשתא העדפה [שלו] מעשה ידיה דידה ולא חיישינן לאיבה וכ"ש מציאתה: כי אתא רבין אמר בהעדפה שלא ע"י הדחק כ"ע לא פליגי דבעל הוי פי' משום מעה כסף שהוא נותן לה כי פליגי בהעדפה שע"י הדחק פי' רבין אתי לתרוצי מתניתא בלא תיפוק אלא ת"ק סבר מציאת אשה לעצמה ולא חיישינן לאיבה שנם שהעדפה היא של בעל משום דמע"י הוא אבל מציאותה לא שרי ליה לזכות בה כא"ע הנקנית בדמים ור"ע סבר לבעלה שאית ליה תיקון [שתיקנו שיהא לבעל משום] איבה ומאי דק' לן מהעדפה דלא הוי לבעל ולא חייש לאיבה באינו העדפה פליג ר"ע ואמר דהוי דאשה באותה שנושה ע"י הדחק פי' שמצערת עצמה לנדר שינה מעניה בלילות והתם ליכא איבה אבל מה שמעדפת בלי שום דוחק

והא כי אתא רבין כו'. זאת גרסת הקונטרס וקשה דמאי פריך דכי היכי דבעל ה"ע מציאתה הוא דבעל והא בריש סוגיא משמע דטפי הוי מציאתה לעצמה מהעדפה דקאמר השתא העדפה ממר ר"ע דלעצמה מציאתה לא כל שכן אם כן שפיר אפשר להיות דהעדפה לכולי עלמא הוא דבעל ומציאתה הוא פלוגתא ועוד קשה לפירוש הקונטרס דאמר רב פפא מירון הוא זה לא הוה ליה למימר אלא מציאתה כהעדפה שעל ידי הדחק דמי ולא הוה ליה למימר פלוגתא דרבי עקיבא ורבנן ורבא כגרסת רבינו חננאל דלא גרים והא אלא גרם כי אתא רבין א"ר יוחנן בהעדפה שלא ע"י הדחק כו' ומילתא בתפי נפשה היא ולפירושי פלוגתא דרבי עקיבא ורבנן אתא לאיירי במתני' במציאתה ומעשה ידיה ומפרש רבין דבהעדפה ומעשה ידיה שלא על ידי הדחק כולי עלמא לא פליגי דבעל הוי משום מעה כסף כי פליגי בהעדפה דע"י הדחק דהוי כעין מציאה דפליגי נמי בה דעל כרחך מציאה דאמר ר"ע לעצמה מיירי בדלא בטלה ממלאכה דאי בטלה ממלאכה הוא מיינת שכר הפקעתה דקא בטלה בשעת הגבהת מציאה ועלה קאי רב פפא וקאמר מציאתה כהעדפה שעל ידי הדחק דמי כלומר הא לא קא מיינעא ליה דהא שמעינן מדרבא דקא מדמה לעיל מציאה להעדפה שע"י הדחק ורבין דקאמר דפליגי בהעדפה ע"י הדחק א"כ פליגי נמי במציאתה כגון דמגבהת מציאה עם מעשה ידיה אלא בעי רב פפא עשתה לו שמים בכח אחת מהו למציאתה מדמינן לה והוי לעצמה לר' עקיבא או דלמא הוי של בעל דכל זה הוא מעשה ידיה כיון דהוי בשעת מלאכה והוי בתקום מעה כסף והעדפה שעל ידי הדחק דאמר רבי עקיבא דהוי שלה היינו שעושה מלאכה בשעה שבני אדם שמים תיקו והא דלא קאמר רב פפא פשיטא לי מציאתה כהעדפה משום דלא קאמר מציאה כהעדפה דע"י הדחק דמי מסברא דנפשיה אלא ממילתיה דרבין. ר"ת: **מציאתה** בהעדפה שעל ידי הדחק דמי. הכא

משמע דמציאתה תחת מזונות כמו מעשה ידיה מדמדמי מציאה להעדפה ואף על גב דאמר בפ"ק דב"מ (דף יב:) דמציאת האשה לבעלה כי היכי דלא מיהוי לה איבה לא קשה מידי דמעשה ידיה נמי משום איבה הן כדאמרינן בפ' אע"פ (לעיל דף נח: ושם) קסבר מזוני עיקר ומעשה ידיה משום איבה ומיהו קשה דאמרינן בהאשה רבה (יבמות דף ל: ושם) גבי לא זה וזה זכאין במציאתה ובמעשה ידיה ומפרש טעמא דגמרא דאין זכאין במציאתה טעמא מאי אמור רבנן דמעשה ידיה לבעלה משום דקא מיקזגא מיניהו הכא לית לה מזוני ואי מציאה תחת מזונות ה"ל למנקט בתרוייהו חד טעמא או משום איבה או משום אלא מחלק האשה נותנין לבעל ואם כן אם היתה האשה בת בושת שלא היו נותנין לאשה גם לבעל לא היה נותן כלום ומאי פריך מכיים פוסקתו דלאו בת בושת היא: **עני** בן טובים דאית להו זילותא לבל בני משפחה. שעליהם לשומרו מן המכיס אותו אבל עשיר כן טובים שאין עליהם לשמור אותו אין מתביישין עליו בני משפחה: **פחות** חומש. בקונטרס פירש שני טעמים חדא שמחמין ואותו טעם משמע מתוך הגמרא (לקמן דף סז.) דקאמר מאי לאו בכלים של כסף דפחתי וכירושלמי נמי אמר שמואל שמו דעתה של אשה שהיא רוצה לכלות כליה וטעם אחר דדרך לשומם יותר חומש לכבוד הכלה ולאכבה על בעלה וגראה דזה הטעם דקדק מדאיצטריך לאשמועינן שומא רבה ושומא זוטא דאם היתה עשירה דמשמתת בכולן והן פומתין כך לי רבה כמו זוטא אבל לטעמא אשמין יותר לכבוד הכלה שייך לחלק בין רבה לזוטא כמו שפי' בקונטו' בגמ' ולכך נקט בקונטרס בגדיס ופרקמטיא בגדיס שמשמתשים בהן ופומתין ופרקמטיא לאו דוקא לאמורה דא"כ הוו כמו בכפיס והיה מוסיף שנים (אלא לאו דוקא) אלא לומר שאין משמתשין בהן כגון בגדיס שאינן תפורין וכיוצא בהן: **שום** במנה ושוה מנה. פירש בקונטרס שהכניסה לו שוה בשום במנה שוה מנה רוצה לומר שהכניס לו שום במנה שיכתוב לה בכתובתה ולא ישוה אותו שום אלא מנה בלבד ואין צריך שיהיה אלא (א) ודינר אבל בשום במנה סתם היא נותנת אלשים ואחד ודינר דהכי קאמרה ליה שהכניס לו שום במנה שיכתוב לה בכתובתה הלכך צריכה להוסיף מומש: **וכשמתן**

תרי אמוראי ולא איפסק הלכה כחד מיניהו התם עבדינן כמאן דשקלי וטריא אליבא דחד מיניהו אבל ביחיד ורבים לא עבדי' הכי עד דפסקי' בפר' כיחיד דהאי דשקלא וטריא אליבא דיחיד אורתא דחלמודא הוא לאגלויי כל פסיקא ולמיפשט בקושיא ולא למיפסק הלכה כותיה: **מתני'** הפוסק מעות לחתנו ומת חתנו אומרו חכמים יכול הוא שיאמר לאחיך הייתי רוצה ליתן ולך א"א ליתן פר' אילו היה חתנו קיים היה יכול לכופו בדין לתת לו המוהר

עין משפט נר מצוה

ה א מיי' פכ"ז מהלכות אישות הלכה כ סמג לאוין קפ ועשין ממ טור ש"ע אה"ע סי' פ סעי' א: ו ב טור אה"ע וכ"י שם: ז ג ד מיי' פ"ג מהלכות מוכר ומשיב הלכה ט סמג עשין ע טוש"ע מ"מ סי' תכ סעיף לח ומש: ח ה מיי' פכ"ג מהל' אישות הלכה טו סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן נג סעיף ג כ: ט ו מיי' פכ"ג שם הל' יא סמג שם טוש"ע שם סימן סו סעיף יא הגה"ה:

תוספות רי"ד (המשך)

שהיא בעלת מלאכה יותר משאר חברותיה דבעל הוי ומציאתה נמי בלי דוחק הוי הלכך אי לא יהיב לה לבעל הריל איבה: אמר רב פפא מציאתה כהעדפה שעל ידי הדחק דמיא פי' ר"ם אתי לדחויי לדרבין ולאוקמי מילתא דרבא דאמר איפוך ואמר מי סברת דמציאתה כהעדפה שלא ע"י הדחק דמיא דמודה בה ר"ע לא דמיא אלא להעדפה שעל ידי הדחק שרוב מציאות אדם צריך לחזר אחריהן כגון דאקפי נהרא והורדף אחר צבי שבור והתיפר בקרקע למצוא והלכך אי אמר ר"ע מציאת האשה לבעלה קשה דידיה אדידיה א"ר איפוך ותני הכי מציאת האשה לבעלה ור"ע אומר לעצמה בעי רב פפא עשתה לו ב' בבת אחת מהו בעי דבעל הוי ג' דר' מהו תיקו פי' כגון טווה ושומרת קישואין ומלמדת שיר לבנות ומחממת ביצי תולעים של משי בחיקה ומשהגרת בכולן כהעדפה שלא ע"י הדחק דמי והוי דבעל אליבא דר"ע א"ר כע"י הדחק דמי והן של עוש וקאי בחיקו וכתב ר"ח ז"ל כיון דהנך בעיא לא שייכא אלא אליבא דר"ע ש"מ דהלכה כר"ע ורבינו האי גאון וכל הגאונים ז"ל פסקי כרבנן וכך נ"ל דהלכה כרבנן חדא דקיימא לן יחיד ורבים הלכה כרבים ותו דכמה פתמי (סתם) רבי כרבנן הכא הגן מ"ה לבעלה כרבנן והכי הגן נמי בשנים אוחזין ואף על גב דבעי' רב פפא ורבינא שייכי אליבא דר"ע לאו דס"ל כוותי' אלא אמילתיה דייקו למידע טעמיה דידיה ולעולם לא ס"ל כוותיה ומ"ה לא שבקינן אורחא דהלכה דקיימא לן יחיד ורבים הלכה כרבים והלכה כסתם משנה וה"נ נ"ל לומר בסלוגתא דר"י ורבנן דאף על גב דמקשי ומפרקי אליבא דר"י לא שבקינן משה"ה כללא דנקטי' יחיד ורבים הלכה כרבים דאטו אי קשיא לה לאמוראי בדברי היחיד לא בעי לדיוקי ולתרוצי מילתא דידיה דלא תיקשי להו ולמידע מאי טעמיה ומה הוה סבר ומ"ה ל"ל למישבק רבים ולמיעבד כיחיד עד דפסקי' בפר' דהלי' ביחיד ולית לימר האי סברא דכל מאי דמקשי' ומפרקי' אליבא דידיה דהלכה כוותיה אלא כי איפלגינו תרי תנאי או

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com